

Especials > FONS ÀUDIO

La línia de programes *Especials* acull propostes d'artistes i comissaris relacionats d'una manera o altra amb la programació del Museu i la Col·lecció MACBA. FONS ÀUDIO és una sèrie documental des de la qual artistes de la Col·lecció MACBA parlen en primera persona de la seva obra.

Continguts del PDF:

- 01. Sumari
- 02. Escaleta del programa
- 03. Enllaços relacionats
- 04. Crèdits
- 05. Llicència

Producció: Dolores Acebal y Lucrecia Dalt. Documentació i entrevista: Jorge Ribalta.

FONS ÀUDIO #37

Manolo Laguillo

Manolo Laguillo és fotògraf, assagista i catedràtic de fotografia a la Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona. Les seves representacions urbanes, austeres i despoblades, il·lustren els processos de transformació de les metròpolis contemporànies. A FONS ÀUDIO #37 Manolo Laguillo ens parla dels seus processos de treball amb la càmera de gran format; dels seus passejos per la perifèria; de bassals, asfalt i ruïnes; de les possibilitats del color i el blanc i negre; la sensualitat de la còpia en paper; i dels vincles entre música i fotografia.

01. Sumari

Manolo Laguillo (Madrid, 1953) és una figura de referència del documentalisme urbà a l'estat espanyol. A les acaballes dels setanta i principis dels vuitanta, una nova tendència de fotografia documental es va expandir per diferents ciutats europees i nord-americanes, l'expressió emblemàtica de la qual va ser l'exposició *New Topographics. Photographs of a Man-Altered Landscape*, comissariada per William Jenkins a la George Eastman House de Rochester (1975). Una mostra en la qual van participar, entre d'altres, Robert Adams, Stephen Shore, Lewis Baltz i els alemanys Bernd i Hilla Becher.

La nova topografia redefinia les claus de la fotografia clàssica documental i el paisatgisme de caire naturalista, tot apostant per noves representacions crítiques dels processos de transformació urbana de l'era postindustrial. Aquest nou documentalisme crític va suposar "un canvi transcendent en la manera de percebre el paisatge com a tema fotogràfic, però també com a qüestió social i cultural".¹

A Barcelona trobem, a principis dels vuitanta, a una sèrie de fotògrafs que, de manera més o menys conscient, s'adhereixen a aquest documentalisme de carrer que clava el seu objectiu en l'infra-representat: Manolo Laguillo i Humberto Rivas principalment, però també Jordi Sarrà, Ferran Freixa, Jordi Guillumet o, en part, Joan Fontcuberta.

L'any 1978 Laguillo comença a fotografiar, al costat d'Humberto Rivas, les perifèries de la ciutat de Barcelona: la zona industrial del Poblenou, els polígons del Besòs, els voltants del Port, i també les zones posteriors de l'Eixample o Sant Gervasi. Amb la seva càmera de gran format va configurant un estil sec i depurat, caracteritzat per enquadraments frontals, geometries simples i una minuciosa cura de les perspectives i les densitats de la llum. Laguillo retrata territoris difusos, despoblats, improductius, edificis en construcció i realitats aparentment obsoletes que la gran urbs s'obstina a relegar als marges. A la dècada dels noranta arriben les seves imatges de la regeneració olímpica i post-olímpica: els nous horitzons de la Diagonal, la Ronda de Dalt, la Zona olímpica Vall d'Hebron, l'estadi de Montjuïc o Bellvitge. Mica en mica, van apareixent també els primers escorços i l'horitzó de les seves fotos s'eleva. Els seus paisatges romanen deshabitats, però amb l'ampliació del primer terme, les seves fotos es "terrenalitzen", en paraules de l'autor.

Amb tot això, Laguillo ha jugat un paper determinant i pioner en la formulació d'un nou model de representació de la capital catalana i les seves transformacions. Un model a les antípodes de tan celebrada "marca Barcelona", que, en el seu lloc, descobreix les fissures i incongruències de l'urbanisme especulatiu contemporani. Aquesta mateixa mirada incisiva li ha servit per radiografiar els paisatges residuals d'altres ciutats com Madrid, Bilbao, Berlín o Nova York.

També cal destacar el fructífer diàleg que el fotògraf ha establert amb l'arquitectura. Entre 1984 i 1992 Laguillo documenta els processos de treball dels arquitectes Josep Lluís Mateo, Josep Llinàs, Eduard Bru i Ábalos & Herreros,

[Manolo Laguillo durante la grabación de la entrevista para FONS ÀUDIO. Foto: Gemma Planell/MACBA, 2015]

definint així una nova manera de retratar aquesta disciplina en la qual s'advoca per un estil descriptiu amb certa vocació d'objectivitat.

Manolo Laguillo ha dut a terme una destacada labor docent, no només des de la seva càtedra a la Universitat de Barcelona, sinó també a través de la seva participació en nombrosos seminaris, congressos i tallers en diferents ciutats de l'àmbit internacional. Ha comissariat exposicions sobre fotografia i ha publicat llibres com *El Sistema de Zonas: Control del tono fotográfico* (1988) – l'únic text escrit fins avui en castellà sobre el sistema de zones– o *¿Por qué fotografiar? Escritos de circunstancias 1982-1994* (1995).

La seva obra es troba en diverses col·leccions privades, així com a la Bibliothèque Nationale de France (París), Consejo Mexicano de Fotografía (Mèxic D.F.), al FRAC Lyon (França), Fundació La Caixa (Barcelona), IVAM (València), MACBA (Barcelona), MNAC (Barcelona) i MNCARS (Madrid), entre d'altres. Ha participat en nombroses exposicions individuals i col·lectives, entre les quals destaquen *Barcelona 1978-1997. Manolo Laguillo* (MACBA, Barcelona, 2008); *Manolo Laguillo. Razón y ciudad* (Fundación ICO, Madrid, 2013) o *Calle de dirección única* (1992) (Casa sin Fin, Madrid, 2013).

¹ Nota de premsa de *New Topographics*, exposició en el Museo de Bellas Artes de Bilbao (2011-2012), p.1. www.museobilbao.com/pdf/dossier_NT_Cast.pdf

02. Escaleta del programa

- 00:44** La càmera de gran format
- 02:59** Control de la perspectiva i perifèries
- 04:34** Redimir amb la càmera
- 07:47** Sortides amb Humberto Rivas: Poblenou, Cornellà
- 15:03** Fotografiar l'arquitectura. El primer treball amb Norberto Chaves
- 18:39** *New Topographics*, Rencontres d'Arles, Luigi Ghirri i altres influències
- 23:09** Frontalitat i pseudo-objectivitat. De frontalitat només n'hi ha una
- 25:02** De la frontaitat rigorosa a la incorporació de l'escorç
- 28:02** La recepció de l'obra. De la Galeria Forum (1983) al MACBA (2007)
- 31:40** La transició a la fotografia digital
- 34:33** Les possibilitats del color i el b/n digital
- 37:11** Pantalla versus còpia fotogràfica
- 39:39** La flauta de bec, el llaüt i la viola de gamba. Música, vibració i fotografia

03. Enllaços relacionats

Obres de Manolo Laguillo a la Col·lecció MACBA
www.macba.cat/es/laguillo-manolo

Manolo Laguillo al Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía (MNCARS), Madrid
www.museoreinasofia.es/coleccion/autor/laguillo-manolo

Barcelona 1978-1997. Manolo Laguillo, exposició al MACBA, Barcelona (2007)
www.macba.cat/es/expo-manolo-laguillo

Calle de dirección única (1992), exposició en Casa sin fin, Madrid (2013)
www.casasinfin.com/manolo-laguillo/

Manolo Laguillo. Lavapiés, julio-agosto, 2014, exposició a Casa sin fin, Madrid (2014)
www.casasinfin.com/manolo-laguillo-lavapiés/

Manolo Laguillo a Viquipèdia
ca.wikipedia.org/wiki/Manuel_Laguillo_Menéndez

Nota de premsa de *New Topographics*, exposició al Museo de Bellas Artes de Bilbao (2011-2012), p.1.
www.museobilbao.com/pdf/dossier_NT_Cast.pdf

---

04. Crèdits

Produït per Dolores Acebal i Lucrecia Dalt. Veus: Lucrecia Dalt. Entrevista i documentació: Jorge Ribalta. Enregistrat amb un micro Beyerdynamic MC 930, una gravadora Tascam DR-100 i editat amb Sound Studio.

---

05. Llicència

2015. Aquest podcast està llicenciat sota Creative Commons Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0 Espanya (CC BY-NC-ND 3.0).